

Рішення
спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» МОН України прийняла рішення про присудження Чорному Олександру Олександровичу ступеня доктора філософії в галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» на підставі прилюдного захисту дисертації «Формування механізмів публічного контролю в діяльності органів державної влади» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

«15» лютого 2024 року.

Чорний Олександр Олександрович народився 19 вересня 1983 року в селі Водяне, Кам'янсько-Дніпровського району Запорізької області, у родині педагогів. У 2001 році закінчив середню школу № 7 м. Енергодар.

У 2001–2006 р. навчався у Запорізькій державній інженерній академії, факультет менеджменту та фінансів, здобув ступінь спеціаліста з відзнакою спеціальність «Банківська справа», а також здобув ступінь спеціаліста з відзнакою за спеціальністю «Фінанси» Маю 18-річний досвід роботи в Банківському секторі, працював на різних посадах, починаючи від економіста до Регіонального директора. З 2004 року по 2022 р. працював на посадах економіста, начальника відділення, директора відділення, керуючого, регіонального керівника українських банківських установ («ТАС-Бізнес Банк», «Креді Агріколь Банк», ПАТ «Всеукраїнський Акціонерний Банк» та інш.)

З 04.2023 займає посаду директора Комунального підприємства «Муніципальне житло» Дніпровської міської ради.

Сімейний стан: одружений. Мешкає у місті Дніпро.

З 2019 року аспірант кафедри права та європейської інтеграції Дніпропетровського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, з 2021 року по 2023 рік – аспірант кафедри державного управління і місцевого самоврядування ННІ Державного управління НТУ «Дніпровська політехніка».

Дисертацію виконано на кафедрі державного управління і місцевого самоврядування ННІ Державного управління НТУ «Дніпровська політехніка».

Науковий керівник – Баштанник Віталій Володимирович, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування Національного технічного університету «Дніпровська політехніка».

За результатами виконання дисертаційного дослідження опубліковано 17 наукових праць, із них: 9 статей у наукових виданнях, у тому числі: 2 статті – у зарубіжному періодичному виданні, що індексується у наукометричній базі Web of Science та Scopus, 4 статті у вітчизняних фахових

виданнях категорії Б, включених до наукометричних баз; 1 статті у наукових виданнях зарубіжних держав з наряду, за яким підготовлено дисертацію; 2 стаття – у інших виданнях; 7 тез доповідей у збірниках матеріалів наукових комунікативних заходів, навчальному посібнику.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради:

БОРОДІН ЄВГЕНІЙ ІВАНОВИЧ, доктор історичних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, директор ННІ державного управління, професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування Національного технічного університету «Дніпровська політехніка». Оцінка позитивна без зауважень.

ЛИПОВСЬКА НАТАЛІЯ АНАТОЛІЇВНА, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування Національного технічного університету «Дніпровська політехніка». Оцінка позитивна із зауваженнями.

1. На с. 27 дисертаційної роботи автор наводить «рис.1.1. складники формування системи публічного управління (процесний підхід)», серед яких визначає «Інституційний вимір публічної (державної) політики». На наш погляд, доцільніше було б вести мову суто про публічну політику, суб'єкти якої власне і мають здійснювати публічний контроль.

2. На с. 33-34 автор висловлює власну позицію щодо інтерпретації поняття «публічна політика» як «Public policy», що відображає його сустанціональний аспект, при цьому поєднання його з «Public politics» було б цілком доцільно з позицій процесного підходу, на який спирається автор.

3. Автор доволі вдало визначає «ключові елементи проблемноорієнтованої моделі публічного управління як основи для механізму публічного контролю» (с. 42). На наш погляд, до цієї моделі слід було б додати елемент «вимоги та потреби суспільства».

4. Автор справедливо наголошує, що «сучасні технології, зокрема Інтернет та мобільні додатки, стали потужним інструментом для підвищення ефективності публічного контролю» (с. 87). Доцільно було б передбачити зворотній вплив публічного контролю на діяльність мережевих спільнот, зокрема, як запобіжника поширенню фейків та неправдивої інформації в умовах гібридної війни.

5. На наш погляд, під час розгляду у пп. 3.1 інституційної спроможності громадського контролю, доцільно було б передбачити можливості збільшення легітимності висновків за результатами громадської експертизи, яка на сьогодні недостатньо використовується в системі публічного контролю.

ХОЖИЛО ПРИНА ІВАНІВНА, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування Національного технічного університету «Дніпровська політехніка». Оцінка позитивна із зауваженнями. Поряд зі схвальною оцінкою дисертаційної роботи про те, що у змісті роботи не виявлено принципових чи серйозних недоліків, доцільно вказати на низку зауважень, які були виявлені під час рецензування наукової праці. Загалом ці зауваження

не впливають на рівень науково-практичної значущості дисертаційного дослідження, але їх зміст полягає у наступному.

По-перше, у розділі 1 дисертант надає досить ґрунтовну оцінку теоретичних надбань вітчизняної науки стосовно формування механізмів публічного контролю, але разом з тим в дещо обмеженому форматі представлено загальну методологію виконання дисертаційного дослідження. На наш погляд, методологію дослідження слід було б конкретизувати як структурний елемент дисертації в окремому підрозділі.

По-друге, вивчаючи зарубіжний досвід формування та реалізації механізмів публічного контролю дисертанту слід було б розширити межі інформаційного пошуку, не обмежуючись досвідом лише однієї країни та інформацією вторинних джерел дослідження.

У якості дискусійних питань, які потребують авторського уточнення та публічного обговорення, можна поставити такі запитання:

1. Авторська позиція формування публічного контролю в сучасних умовах побудована на засадах респонсивного підходу. А наскільки його застосування обґрунтовано саме в умовах дії правового режиму воєнного стану? Можливо, у цей період в українських реаліях більш ефективним є застосування адаптивного підходу у сфері публічного управління.

2. У розділі 2 дисертант досліджує особливості формування механізму публічного контролю в діяльності органів державної влади в умовах дії правового режиму воєнного стану. Для України особливо чутливим питанням саме в цей період є питання організації публічного контролю в рамках реалізації міжнародної допомоги та підтримки країн-партнерів. Які суб'єкти і за якими напрямками на наддержавному рівні управління можуть здійснювати такий публічний контроль?

МІЩЕНКО ДМИТРО АНАТОЛІЙОВИЧ, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри маркетингу Університету митної справи та фінансів. Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. Згідно з вимогами проведення наукових досліджень у кваліфікаційних роботах галузі знань «Публічне управління та адміністрування» у дисертації Чорного О.О. здійснено розробку теоретичної моделі формування сучасного концепту публічного управління. Дисертантом у 1 розділі подана авторська концепція складників формування системи публічного управління на основі процесного, функціонального та класичного підходів, обґрунтовані характеристики, іманентно властиві інтеграційній моделі «політична відповідальність – публічний контроль». Дисертант правомірно вказує на проблеми формування системи публічного управління, надає власне трактування терміну «публічний». Разом з тим, дослідницький матеріал обтяжений постановочними категоріями, які дисертант наводить без додаткових пояснень, визначень і описового матеріалу – «стабільна (нестабільна) система публічного управління», «публічноуправлінська діяльність». При цьому логічно обумовлений зв'язок тематики дослідження і категорії «публічноуправлінська діяльність» мав бути охарактеризований на основі самостійного аналізу, а не просто вказаний у тексті.

2. На основі науково правильного і самостійного підходу дисертант обґрунтовує сутність механізму публічного контролю на основі додаткового дослідження базової категорії науки державного управління – механізму державного управління, що на його думку визначально впливає на формування власне механізму контролю. Проте, на нашу думку, така деталізація терміну «механізм державного управління» у підрозділі 1.2 дисертації є надмірною. При цьому варто було більш детально зупинитися на практичній складовій функціонування механізму контролю. Так само важливо було деталізувати авторські пропозиції щодо класифікації підходів дослідження механізмів публічного управління, а не обмежитися наведенням загального змісту. Також варто було пояснити авторську позицію щодо диверсифікації понять «механізми контролю – механізми регулювання».

3. Дисертантом поданий цікавий науковий матеріал щодо структурного підходу до аналізу ролі контрольної функції в системі публічноуправлінської діяльності, наведено структурну схему. Ми загалом підтримуємо таку позицію дисертанта. Разом з тим, загальну ідею запропонованої авторської позиції важливо було розвинути в детальному дослідженні, який фактично забезпечує вирішення загального завдання. Натомість автор суттєво розширив предметну базу дисертації, й певною мірою переобтяжив текст.

4. Дисертант у роботі самостійно розробив і детально описав дві теоретичні моделі – формалізовану модель офіційного контролю (GATS) та модель функціонування механізму публічного контролю «Multi-level Integrated Control System» (MLICS). Рівень обґрунтування їх у дисертації, композиційна цілісність і логічна структура характеризують авторський доробок як новий науковий підхід щодо формування сучасної управлінської стратегії. При цьому дисертанту варто при поданні такого наукового доробку (з урахуванням 4 таблиць) частково ілюструвати теоретичну частину практичним сегментом – інституціями, галузями, суспільними сферами).

5. Підтримуємо дисертанта в загальній композиції використання терміну «адміністративний контролінг», тим більше, що автор починав досліджувати дану тему саме у площині контролінгу. Така позиція у роботі обґрунтована досить детально, є певною мірою міжгалузевою сферою дослідження. Разом з тим, такий менеджериалістський підхід, як визначає його сам автор, потребує додаткового обґрунтування на основі теорії менеджменту.

МАТВЄЄНКО ІРИНА ВОЛОДИМИРІВНА, кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій Національного університету «Одеська політехніка»;
Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. Дисертант у своїй роботі проводить інтегроване дослідження проблеми формування механізму публічного контролю на засадах системного підходу, формує власну, досить цікаву і обґрунтовану методологію аналізу контрольної функції держави. Автор правомірно наголошує на теоретизації понять «публічне управління», «механізми

публічного управління», пропонує власні поняття і категорії наукового аналізу. Більшість із тих ми підтримуємо. Разом з тим, наведений у 1 розділі методологічний інструмент дослідження – «поняття «механізм публічного управління» може бути визначено на основі інтегрованих підходів наукового аналізу» – потребує більш ґрунтовного пояснення, адже по суті дисертант пропонує відмінний від класичного трактування категоріальний апарат в галузі публічного управління. Загалом, у роботі простежується певна альтернативна дослідницька парадигма, і її треба було узагальнити у 1 розділі.

2. Автор роботи здійснив досить ґрунтовну структурування проблеми публічного контролю як певного феномену, адже дослідники уникали трактування такого поняття. Подання авторських категорій вирішило загалом завдання авторського дослідження. Проте автор, на нашу думку, іноді досить побіжно подає власні наукові результати, і наведені структурні схеми і моделі, кожна з яких заслуговують окремого дослідження, не охарактеризовані детально. Так, подана у розділі 1 «Організаційна модель публічного контролю на основі принципу респонсивності в управлінні» може виступати головним результатом дисертаційного дослідження, проте автор не навів пояснення її сутності. На нашу думку, саме така модель мала характеризувати наукову новизну роботи.

3. Важливим результатом роботи виступила наведена у розділі 2 теоретична модель офіційного контролю як певної дескриптивної структури – модель урядової підзвітності і прозорості (Government Accountability and Transparency System – GATS). Це найбільш деталізована авторська розробка. Така модель для довершеного вигляду потребувала, на наш погляд, практичної екстраполяції, апробації самої теоретичної моделі на практиці. Адже очевидно, що на основі подальшого впровадження такої моделі в системі публічного управління можливо вирішити головні суперечності в системі органів державної влади як в умовах мирного часу, так і в умовах правового режиму воєнного стану;

4. Загальна композиція дисертаційної роботи досить оригінальна, й саме це дозволило автору зробити правильні висновки. Водночас, на нашу думку, проблематика контролінгу мала зайняти більше місця у роботі. Загальна дискусія на предмет впливу теорії менеджменту лише підтверджує дотримання автором загальнотеоретичного інструментарію, й тут ми підтримуємо дисертанта. Водночас, весь 3 розділ презентовано як певне автономне дослідження, хоча і в межах предмету дисертації. У подальшому дисертанту доцільно зберігати інтегрованість складових частин наукових праць..

Результати відкритого голосування:

«За»	– 5 членів ради;
«Проти»	– немає;
недійсних бюлетенів	– немає.

**СПЕЦІАЛІЗОВАНА ВЧЕНА РАДА
НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
«ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» УХВАЛИЛА:**

1. Дисертація Чорного Олександра Олександровича на тему «Формування механізмів публічного контролю в діяльності органів державної влади», що подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», є завершеним самостійним науковим дослідженням і відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261; Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

2. Присудити Чорному Олександру Олександровичу ступінь доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

3. Рішення разової спеціалізованої вченої ради затвердити й передати до відділу аспірантури і докторантури Університету.

4. Відділу аспірантури і докторантури Університету підготувати Наказ про видачу Чорному Олександру Олександровичу диплома доктора філософії та додатка до нього європейського зразка.

На підставі результатів відкритого голосування та прийнятого рішення спеціалізована вчена рада присуджує Чорному Олександру Олександровичу ступінь доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

**Голова спеціалізованої вченої ради
доктор історичних наук, професор**

Євгеній БОРОДІН